

Економічні науки

УДК 338.46

Іванишина Ольга Степанівна

*кандидат економічних наук, доцент кафедри податкової політики
Університет державної фіскальної служби України*

Снятовська Христина Ярославівна

*студентка
Університету державної фіскальної служби України*

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПОДАТКОВИХ КОНСУЛЬТАНТІВ

***Анотація.** У статті розглянуто роль професії податкового консультанта. Визначено проблемні питання та визначено напрями удосконалення податкового консультування в Україні.*

***Ключові слова:** податкове консультування, податкові консультанти, регулювання податкового консультування.*

Постановка проблеми. Інтереси бізнесу і держави у питанні сплати податків різновекторні. Так, платник податку намагається оптимізувати результат своєї діяльності, в свою чергу держава – постійно потребує коштів задля виконання функцій у суспільстві, які залучає до бюджету через систему оподаткування, що протидіє постійному примноженню прибутку платників податків. Таку різновекторність зумовлюють не лише фіскальні інтереси двох сторін, а й такі фактори як: неосвіченість населення, низький рівень податкової культури, нерозуміння норм законодавства та неоднозначне їх тлумачення, на основі чого можуть виникати різного роду податкові конфлікти.

Тому постає необхідність створення між підприємцями і владою атмосфери діалогу та взаєморозуміння, що в свою чергу, можливо через інститут податкового консультування в особі податкових консультантів.

Метою статті є вивчення особливостей діяльності податкового консультанта, визначення проблем та напрямків вдосконалення податкового консультування в Україні.

Виклад основного матеріалу. В Україні ринок податкового консалтингу лише починає розвиватись. Позитивні тенденції його розвитку пов'язані із створенням у 2001 році Спілки податкових консультантів України (СПКУ) та у 2013 році Палати податкових консультантів України (ППКУ). Фахівці даних організацій залучаються до роботи в робочих комісіях Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України. Представники СПКУ входять до Громадських колегій при Державній фіскальній службі, Міністерстві фінансів та Міністерстві юстиції України. За поданням СПКУ Міністерством праці України в 2004 р. введена професія «Консультанта з податків і зборів» та затверджені кваліфікаційні вимоги до неї [2].

Професія податкового консультанта в Україні має великі перспективи. Ця спеціальність з кожним днем набуває великої популярності і є затребуваною в різних галузях економіки. Та перспективний розвиток ускладнює ряд проблем, подолання яких необхідно для подальшого успішного і ефективного функціонування.

Основна проблема на сучасному етапі розвитку - це відсутність законодавчого регулювання податкового консультування. СПКУ розроблена програма сертифікації податкових консультантів, яка включає ще й підготовку до складання сертифікаційних іспитів. Подано на розгляд до Верховної Ради України проект Закону «Про податкове консультування». Нажаль, даний проект Закону подано ще у 2008 році, та

ще й досі не прийнято жодного законодавчого акту, що регулює сферу податкового консультування [2].

Важливим є питання відповідальності податкових консультантів. На сьогоднішній день відповідальність визначається в межах договору, який укладається між консультантом і клієнтом. В майбутньому по тим ризикам, які може понести фірма, звернувшись до податкового консультанта, відповідальність повинна бути встановлена в повній мірі. Повна відповідальність передбачає більш високу оплату і страхування податкового консультанта і його ризиків.

Наступна проблема - брак професійних висококваліфікованих кадрів. Роботу щодо забезпечення якості консультування слід починати з підбору кваліфікованого і сумлінного персоналу. В Україні відповідно до законопроекту «Про податкове консультування» для набуття правового статусу податкового консультанта фізична особа повинна мати закінчену вищу освіту, відповідний стаж роботи за економічною або юридичною спеціальністю, успішно скласти кваліфікаційні іспити та одержати сертифікат про присвоєння кваліфікації консультанта з податків та зборів. Так як закон не прийнятий ВР України, - чітких вимог до податкового консультанта не має. Відсутність вимог щодо контролю за діяльністю податкових консультантів та якістю надаваних ними послуг, підриває довіру платників податків до інституту податкового консультування.

У більшості зарубіжних країн є вимоги, щоб податковий консультант володів сукупністю юридичних, фінансових та економічних знань, а також отримав після здачі іспиту відповідний кваліфікаційний атестат (професійний сертифікат). Податкові консультанти багатьох зарубіжних держав продовжують навчання (підвищення кваліфікації) в обов'язковому порядку протягом всього періоду професійної діяльності [2].

Так наприклад, у Польщі, щоб отримати сертифікат податкового консультанта, потрібна вища освіта з будь-якої спеціальності і 2-річний стаж роботи помічником у практикуючого податкового консультанта або в податковій службі. Після здачі кваліфікаційного іспиту кандидат отримує звання податкового радника (податкового консультанта). В Чеській Республіці претендент повинен мати вищу освіту з будь-якої спеціальності мінімум на рівні бакалавра, а стаж роботи не вимагається взагалі. Проте кваліфікаційний іспит має бути зданий. У Німеччині претендент повинен мати вищу освіту в галузі економіки або права та 2-х чи 3-х-річний стаж роботи у якості податкового консультанта або в податковій службі. Кваліфікаційний іспит є дуже складним . Лише 50% кандидатів складають його із першого разу [1].

Крім вищої освіти для початку кар'єри податкового консультанта важливими є і всебічна освіченість та особисті якості, а також бажання розвиватися у даному напрямку. Основні вимоги, що пред'являються у багатьох країнах до кандидатів у податкові консультанти: вища закінчена економічна, юридична або технічна освіта; знання англійської мови на рівні не нижче середнього; комунікабельність та вміння безконфліктно вирішувати проблемні ситуації; аналітичний склад розуму; відсутність фінансових зобов'язань (неоплачених прострочених кредитів); відсутність судимості [1].

Висновки. Отже, можна виділити наступні напрями вдосконалення податкового консультування в Україні:

1. **Обов'язкове страхування відповідальності податкового консультанта.** В Україні поширене добровільне страхування відповідальності, тоді як у Великобританії, Німеччині, країнах Східної Європи, Австрії існує обов'язкове страхування відповідальності податкового консультанта, яке є необхідною умовою для ведення

діяльності, видачі свідоцтва, що підтверджує статус податкового консультанта, і до членства в професійних організаціях.

2. Продовження спільної тісної співпраці організацій податкових консультантів з державними органами, що сприятиме об'єднанню професіоналів, дозволяє здійснювати ефективне регулювання їх діяльності і робити істотний вплив на формування державної політики в даній сфері. В Україні вже існують та успішно здійснюють діяльність такі громадські організації і товариства.

3. Відповідальність податкових консультантів. В Україні платники податків звертаються до приватних осіб (адвокатів, аудиторів, бухгалтерів та інших осіб), які, зазвичай, ведуть консультаційну діяльність без сертифікатів та дипломів, що дають їм право займатися податковим консультуванням. Вони пропонують послуги із захисту прав платників податків, значного зниження сум податкових зобов'язань або повного їх звільнення і при цьому встановлюють досить високі ціни та не приймають на себе ніякої відповідальності за той збиток, який вони можуть заподіяти. За результати некваліфікованого податкового консультування розплачується платник податків. Тому податкове консультування повинно бути дозволено після отримання відповідної освіти або в рамках додаткового, професійного навчання (підвищенні кваліфікації, професійної перепідготовка), що засвідчені державним освітнім документом.

Література

1. Офіційний сайт Палати податкових консультантів України. URL: <http://www.ppk.org.ua>
2. Безпалько І.Р. Теоретико-методичні засади податкового консультування в Україні / І.Р. Безпалько // Ефективна економіка. 2015. № 11.